

RUMUNIA

1. Informacje ogólne

powierzchnia:	238 391 km ²	
ludność:	21,4 mln	
głowa państwa (prezydent):	Klaus Iohannis	od 21.12.2014 r.
premier:	Ion-Marcel CIOLACU	od 15 czerwca 2023 r.
minister gospodarki, przedsiębiorczości i turystyki:	Ștefan-Radu OPREA	od 15 czerwca 2023 r.
minister ds. inwestycji i projektów europejskich	Adrian CÂCIU	od 15 czerwca 2023 r.
minister ds. badań, innowacji i cyfryzacji	Bogdan-Gruia IVAN	od 15 czerwca 2023 r.
minister spraw zagranicznych:	Luminita-Teodora ODOBESCU	od 15 czerwca 2023 r.
ambasador Rumunii w Polsce:	Cosmin Onisii	od lipca 2021 r.
Ambasador RP w Rumunii:	Paweł Solocho	od sierpnia 2023 r.

2. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

Wskaźniki	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*
PKB (mld EUR)	206,1	224,2	220,5	241,3	285,9	717	-
PKB na 1 mieszkańca (EUR)	10 580	11 560	11 440	12 610	15 010	17 057	-
PKB (wzrost w %)	6,0	3,9	-3,7	5,8	4,7	3,2	3,3
Nadwyżka (+)/ deficyt budżetowy (-) (% PKB)	-2,8	-4,3	-9,2	-7,1	-6,2	-6,6	-4,4
Dług publiczny (% PKB)	34,5	35,1	46,9	48,6	47,3	47,5	46,1
Inflacja (w %)	4,1	3,9	2,3	4,1	12,0	9,7	4,6
Bezrobocie (w %)	5,3	4,9	6,1	5,6	5,6	5,6	5,1

Eksport towarów i usług (mld EUR)	85,6	90,1	81,1	98,1	122,9	93,0	-
Import towarów i usług (mld EUR)	92,6	99,3	90,8	111,8	142,5	122,0	-
Bezp. inwestycje zagr. w Rumunii (mld EUR)	81,1	88,3	90,8	100,3	107,9	-	-
Inwestycje bezp. Rumunii za granicą (mld EUR)	-	2,2	2,4	2,8	4,4	-	-

Źródło: EUROSTAT, Narodowy Instytut Statystyki Rumunii, Bank Światowy

* prognoza

3. Informacje ogólne, sytuacja i polityka gospodarcza

Rumunia jest republiką parlamentarną, z prezydentem wybieranym w wyborach bezpośrednich i dwuizbowym parlamentem. 1 stycznia 2007 roku została przyjęta do Unii Europejskiej. Jest także członkiem WTO (od 1995r.) i NATO (od 2004 r.). Rumunia należy do Organizacji Narodów Zjednoczonych, Międzynarodowego Funduszu Walutowego, Banku Światowego, Organizacji Współpracy Gospodarczej Państw Morza Czarnego oraz do Inicjatywy Trójmorza. Jednym z głównych celów jej polityki zagranicznej jest członkostwo w Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju. Rumunia jest siódmym co do wielkości krajem wspólnoty. Dzieli się na 41 okręgów i miasto wydzielone Bukareszt.

Z punktu widzenia regionu, Rumunia jest jego liderem, będąc największym ludnościowo państwem bałkańskim i posiadając drugi w kolejności (po Grecji) wskaźnik globalnej wartości PKB w tym regionie. Rumunia zaliczana jest do intensywnie rozwijających się gospodarek byłego bloku socjalistycznego, która utrzymuje szybkie tempo rozwoju. Od kilku lat boryka się jednak z kryzysami politycznymi, co przekłada się m.in. na częste zmiany rządów.

Rumunia jest krajem zasobnym w bogactwa naturalne, w tym ropę naftową i gaz ziemny. Z uwagi jednak, że zasoby te mogą wyczerpać się w ciągu 15 lat, celem kraju jest niezależność energetyczna. Strategia Rumunii w tym obszarze koncentruje się na zwiększeniu energii jądrowej w miksie energetycznym kraju. Rumunia posiada również zasoby uranu, węgla brunatnego, manganu, żelaza, miedzi, soli kamiennej, cynku, ołowiu oraz złota.

W ocenie Banku Światowego w ciągu ostatnich dwóch dekad Rumunia poczyniła imponujące postępy w poprawie wyników gospodarczych i dobrobytu. Jednak pandemia COVID-19 i rosyjska inwazja na Ukrainę wystawiły na próbę odporność rumuńskiej gospodarki i pogłębiły jej słabości strukturalne. Widoczne były one zwłaszcza w zakresie rosnącego problemu ubóstwa, utrzymujących się dużych różnic w aktywności zawodowej i zatrudnieniu kobiet i mężczyzn oraz pogłębiającym się deficycie budżetowym i na rachunku obrotów bieżących. Silny wzrost gospodarczy Rumunii w 2022 r. (4,7%) napędzany był głównie przez konsumpcję prywatną i wzrost inwestycji.

Według wiosennej prognozy Komisji Europejskiej gospodarka Rumunii będzie kontynuowała wzrost, choć w wolniejszym tempie niż w 2022 r. Oddziaływać będą na nią utrzymująca się wysoka inflacja, napięte warunki finansowania i spowolniona koniunktura u zagranicznych partnerów handlowych. Oczekuje się, że inflacja bazowa osiągnie szczyt w 2023 r., a inflacja podstawowa w najbliższych dwóch latach pozostanie powyżej celu inflacyjnego. Natomiast bezrobocie powinno nieznacznie zmniejszyć się. Deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych ma spaść do 4,4% w 2024 r. dzięki silnemu wzrostowi dochodów. Przyczynią się do tego zmiany w kodeksie podatkowym i solidny nominalny PKB, a także spadek udziału wydatków bieżących w PKB. Przewiduje się, że relacja długu do PKB osiągnie 46,1% w 2024 r.

Najważniejszymi partnerami handlowymi w rumuńskim eksporcie są: Niemcy (19,8%), Włochy (10%), Węgry (7,3%), Francja (6%), Bułgaria (3,9%), Polska (3,8%), Niderlandy (3,5%), Hiszpania (3,1%), Turcja (3,1%), Czechy (2,9%). Z kolei najważniejszymi partnerami handlowymi w rumuńskim imporcie są: Niemcy (17,7%), Włochy (8,2%), Bułgaria (7,1%), Węgry (6,5%), Polska (5,9%), Turcja (5,6%), Chiny (5,1%), Rosja (4,3%), Niderlandy (4%) i Francja (3,9%).

Deficyt handlowy Rumunii w 2023 r. zmniejszył się o 15% rok do roku do 28,9 mld euro. Eksport wzrósł o 1,3% do 93,098 mld euro, podczas gdy import spadł o 3,2% do 122,045 mld euro. W 2023 r. Unia Europejska była odbiorcą 72,6% rumuńskiego eksportu i odpowiadała za 73,3% importu do Rumunii. Maszyny i sprzęt transportowy stanowiły 44,8% rumuńskiego eksportu i 36,8% importu, natomiast wyroby przemysłowe klasyfikowane głównie według surowców stanowiły 15,9% eksportu i 17,2% importu w 2023 roku.

Najczęściej eksportowane przez Rumunię produkty w 2023 r. dot. branży elektromaszynowej. Rumunia wyeksportowała maszyny elektryczne i sprzęt dodatkowy o wartości około 16,8 miliarda euro. Drugim co do wielkości eksportu były pojazdy (inne niż tabor kolejowy i tramwajowy) o wartości około 14,4 mld euro. Inne produkty eksportowe w 2023 r. to paliwa mineralne, meble, żelazo i zboża.

Większość produktów importowanych przez Rumunię w 2023 r. to maszyny i urządzenia elektryczne. Rumunia sprowadziła maszyny i sprzęt dodatkowy o wartości ponad 18,5 mld euro. Drugim najczęściej importowanym przez Rumunię produktem był sektor mechaniczny: maszyny, urządzenia mechaniczne oraz reaktory jądrowe o wartości ok. 13,4 mld euro. Inne importowane produkty to paliwa mineralne, tworzywa sztuczne, produkty farmaceutyczne i żelazo.

Według Narodowego Banku Rumunii wartość BIZ osiągnęła na koniec 2022 r. najwyższy w historii poziom 107 944 mln EUR. Inwestycje BIZ w przedsiębiorstwa typu greenfield stanowiły 65,8 proc. tej wartości. Według danych Narodowego Banku Rumunii ponad 87% całości BIZ trafiło do czterech kluczowych sektorów: przemysłu (39,2%), przetwórstwa przemysłowego (30,2%), handlu (17,7%), budownictwa i obrotu nieruchomościami (17,2%) oraz pośrednictwa finansowego i ubezpieczeń (13,2%). Na dzień 31 grudnia 2022 roku Niemcy pozostały głównym inwestorem zagranicznym Rumunii. Firmy wywodzące się z Niemiec posiadały inwestycje o łącznej wartości 16 120 mln EUR (14,9% całkowitej pozycji BIZ). W rankingu inwestorów za Niemcami znalazły się Austria (10,7%), Francja (9,7%), Włochy (7,8%), Stany Zjednoczone (6,7%) i Holandia (5,3%). Najwięcej inwestycji lokowało się w Bukareszcie. Według Narodowego Banku Rumunii napływ BIZ w okresie od stycznia do września 2023 r. wyniósł 5,06 mld EUR (5,48 mld USD), co oznacza spadek o 42% w porównaniu z 8,67 mld EUR odnotowanymi w analogicznym okresie ubiegłego roku. Udziały kapitałowe wyniosły około 5,83 miliarda euro, natomiast pożyczki wewnątrzgrupowe wyniosły 776 milionów euro.

Rumunia zajęła 55. miejsce na 190 gospodarek w raporcie Doing Business 2020, wydanym przez Bank Światowy (spadek o trzy pozycje w porównaniu z rokiem poprzednim).

W 2022 r. przepływy inwestycji bezpośrednich z Rumunii za granicę wyniosły 1 232 mln euro i były około pięciokrotnie wyższe niż w 2021 r. Na koniec 2022 r. wartość rumuńskich inwestycji wyniosła 4424 mln EUR, co oznacza wzrost o 58,4 proc. w porównaniu z rokiem 2021. Głównym krajem docelowym inwestycji była Holandia, na którą przypadało 16,7 proc. (737 mln euro), Cypr (15,8 proc.), Republika Mołdawii (8,9 proc.), Bułgaria (5,7 proc.), Włochy (5,6 proc.), Hiszpania (4,5 proc.) i Węgry (3,5 proc.).

W grudniu 2020 r. Bukareszt został wybrany na siedzibę Europejskiego Centrum Kompetencji w dziedzinie Cyberbezpieczeństwa w kwestiach Przemysłu, Technologii i Badań Naukowych.

4. Wymiana handlowa z Polską (w mln EUR)

	2020	2021	2022	Dynamika 2021=100	2023	Dynamika 2022=100	I-V 2024	Dynamika I-V 2023=100
Eksport	5 038,1	5 992,4	7 174,1	119,7	7 313	100,7	3 189	109,6
Import	2 194,4	2 779,0	3 130,5	112,6	2 982	94,4	1 299	105,9
Obroty	7 232,5	8 771,4	10 304,6	117,5	10 295	99,9	4 488	-
Saldo	2 843,7	3 213,4	4 043,6	-	4 331	-	1 890	

Dane: GUS

Według danych GUS za 2023 r. Rumunia zajmowała 14. miejsce wśród głównych kierunków ekspansji polskich firm oraz była naszym 25. największym dostawcą towarów.

W 2023 r. obroty handlowe między Polską i Rumunią spadły w stosunku do 2022 r. o 0,1% i wyniosły 10,2 mld EUR. Polski eksport do Rumunii wzrósł o 0,7% i wyniósł 7,3 mld EUR.

Główne grupy towarowe w polskim eksporcie do Rumunii w 2023 r.:

- maszyny i urządzenia mechaniczne i elektryczne (1 299 mln euro, spadek o 5,8%);
- wyroby przemysłu chemicznego (789 mln euro, wzrost o 0,2%);
- artykuły rolno-spożywcze (746 mln euro, wzrost o 13,3%);
- pojazdy (741 mln euro, wzrost o 31%);
- metale (724 mln euro, spadek o 0,2%).

Wśród towarów o najwyższej wartości w polskim eksporcie do Rumunii znajdują się m.in.: części samochodowe (380 mln EUR), obuwie (198 mln EUR), leki (162 mln EUR), opony (151 mln EUR), wirówki (147 mln EUR), pieczywo cukiernicze i chleby (125 mln EUR), pompy powietrzne (85 mln EUR), sery (77 mln EUR), drut (76 mln EUR).

Główne grupy towarowe w imporcie z Rumunii do Polski w 2023 r.:

- maszyny i urządzenia mechaniczne i elektryczne (872 mln euro, wzrost o 7,4%);
- pojazdy (593 mln euro, wzrost o 3,2%);
- metale (344 mln euro, spadek o 17,3%);
- tworzywa sztuczne (285 mln euro, spadek o 6,75%);
- artykuły spożywcze (173 mln euro, spadek o 10,35%).

Wśród towarów o najwyższej wartości w polskim imporcie z Rumunii znajdują się m.in.: części samochodowe (315,3 mln EUR), samochody (254,4 mln EUR), kauczuk (168,5 mln EUR), artykuły z żeliwa i stali (109,8 mln EUR), podgrzewacze do wody (102,5 mln EUR), drewno (94 mln EUR), meble (88,5 mln EUR).

Według danych za 5 miesięcy 2024 r. eksport polskich towarów do Rumunii osiągnął wartość 3189 mln EUR (+9,6%), a import z Rumunii do Polski 1299 mln EUR (+5,9%).

5. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Rumunia jest atrakcyjnym krajem dla polskich inwestorów. Wartość polskich bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Rumunii wg danych NBP na koniec 2022 r. osiągnęła wartość 975 mln EUR (na koniec 2021 roku było to 856,2 mln EUR, a na koniec 2020 roku 835,6 mln EUR). Największymi polskimi inwestorami na tutejszym rynku są Tymbark Maspex (soki owocowe i inne napoje, przekąski, produkty instant - kawa cappuccino, kakao, zabielać w proszku do kawy, herbaty rozpuszczalne, a także makarony), Asseco (branża IT – właściciel spółki Asseco Romania), Porta (producent drzwi drewnianych, zakład produkcyjny w mieście Arad), Barlinek (producent wyrobów z drewna), Forte (100% udziałów w firmie S.C. FORTE MOBILA SRL), Orlen Asphalt (bitument asfaltowy, terminal przeładunkowy w m. Floresti), Cersanit (producent glazury i urządzeń sanitarnych), VOX (producent okien i drzwi), Selena Romania SRL (producent i dostawca produktów chemii budowlanej), KLER Romania (producent mebli), Grupa Atlas (produkcja tynków i farb elewacyjnych), CanPack Polska (puszki i opakowania szklane – ostatnia inwestycja 50 mln EUR w 2018 r.). Aktywnie rozwija się zaangażowanie polskich inwestorów w sektorze finansowo-bankowym KRUK Romania. Nowe centrum dystrybucyjne w Bukareszcie otwiera spółka CCC. Ekspansję na rynku rumuńskim planuje operator Blik.

Według danych NBP stan zobowiązań z tytułu rumuńskich inwestycji w Polsce na koniec 2022 r. wyniósł -6,1 mln EUR (na koniec 2021 r. było to 29,7 mln EUR, a na koniec 2020 r. -89,1 mln EUR).

6. Dostęp do rynku

A) Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej

Rumunia przystąpiła do Unii Europejskiej 1 stycznia 2007 r. Odtąd relacje handlowe z Rumunią regulują postanowienia dorobku prawnego Unii Europejskiej (zgodnie z Traktatem dotyczącym przystąpienia Polski i 9 innych krajów do Unii Europejskiej (Dz.U. z 2004 r. nr 90, poz. 864)), w tym również Traktat Akcesyjny o przystąpieniu Rumunii i Bułgarii do UE z dnia 25 kwietnia 2005 roku (Dz. U 2006 nr 79 poz.548), oraz:

- Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Rumunii w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku, sporządzona w Warszawie dnia 23 czerwca 1994 r. (Dz.U. 1995 nr 109 poz. 530) 22 maja 1991 r.
- Umowa między Rządem Rumunii i Rządem Rzeczypospolitej Polskiej dotycząca współpracy w zakresie przemysłu obronnego z 3 marca 2022 r.
- Deklaracja o współpracy Ministerstwa Gospodarki RP i Ministerstwa Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Handlu i Otoczenia Biznesu Rumunii z dnia 15 lipca 2009r.
- Wspólna Deklaracja dotycząca polsko-rumuńskiego partnerstwa strategicznego podpisana przez Prezydentów Polski i Rumunii w dniu 7 października 2009r. oraz tzw. Action Plan z dnia 26 października 2010r.– Program Wykonawczy do ww. Deklaracji Prezydentów.

B) Warunki dostępu do rynku

Rumunia jest krajem otwartym dla polskich eksporterów i inwestorów. Od 1 stycznia 2007 roku tj. wejścia Rumunii do UE, Polska i Rumunia otworzyły wzajemnie swoje rynki dla czterech swobód UE (przepływu towarów, usług, osób i kapitału). Generalnie Rumunia jest atrakcyjnym krajem dla inwestorów zagranicznych. Posiada stosunkowo niskie podatki (CIT – 16%, PIT – 10%, VAT – 19%, na art. spożywcze – 9%), niskie koszty pracy, dobrą lokalizację geograficzną. Polscy przedsiębiorcy nie sygnalizują istotnych barier w dostępie do rynku rumuńskiego, poza drobnymi incydentami na przejściach granicznych. Ponadto występują ogólnie odczuwane przez firmy zagraniczne problemy z niestabilnością i niejasnością przepisów prawnych, biurokracją i korupcją. Są to problemy znane od dawna, z którymi władze rumuńskie walczą coraz skuteczniej.

7. Działania na rzecz rozwoju dwustronnej współpracy gospodarczej

W marcu 2009 r. Prezydent RP oraz Prezydent Rumunii podpisali Wspólną Deklarację o Partnerstwie Strategicznym oraz Plan Działania na lata 2010 – 2015, obejmujący m.in. kwestie energetyczne, współpracy handlowej, rozwoju przemysłu (górnictwo, transport kolejowy) oraz rozwoju regionalnego a także współpracy w dziedzinie obronności.

W grudniu 2015 r. ministrowie spraw zagranicznych Polski i Rumunii podpisali Porozumienie o Współpracy (Action Plan) na lata 2016 - 2010, które zawiera elementy gospodarcze.

21 września 2016 r. w Warszawie odbyły się polsko – rumuńskie konsultacje gospodarcze. Przewodniczącym delegacji polskiej był Pan Radosław Domagalski – Łabędzki, podsekretarz stanu w Ministerstwie Rozwoju, a przewodniczącym delegacji rumuńskiej - Pan Vlad Vasiliu, sekretarz stanu w Ministerstwie Gospodarki, Handlu i Relacji ze Środowiskiem Biznesu.

8 marca 2017 r. odbyło się spotkanie premiera M. Morawieckiego z ministrem środowiska biznesu, handlu i przedsiębiorczości Rumunii.

25 maja 2018 r. miały miejsce polsko-rumuńskie konsultacje międzyrządowe w Warszawie. W ramach podstolika gospodarczego Minister Jadwiga Emilewicz spotkała się z Aną Birchall, wicepremier ds. partnerstw strategicznych.

21 stycznia 2019 r. Ionut-Valeriu Andrei, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Komunikacji i Społeczeństwa Informatycznego brał udział w I edycji CEE Innovation Roundtable w Warszawie. W II edycji CEE Innovation Roundtable, 22 maja 2019 r., udział brał Sorin-Valeriu Naş, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Środowiska Biznesu, Handlu i Przedsiębiorczości.

18 września 2019 r. odbyły się polsko-rumuńskie konsultacje międzyrządowe w Bukareszcie. W ramach podstolika gospodarczego Minister Jadwiga Emilewicz spotkała się z rumuńskim ministrem środowiska biznesu, handlu i przedsiębiorczości Rumunii.

3 marca 2022 r. w Warszawie odbyły się polsko-rumuńskie konsultacje międzyrządowe. W ramach stolika gospodarczego Minister Piotr Nowak spotkał się z p. Constantinem-Danielem Cadariu, ministrem przedsiębiorczości i turystyki Rumunii oraz z p. Danielą Nicolescu, sekretarz stanu w Ministerstwie Gospodarki Rumunii. Konsultacjom towarzyszyło spotkanie polskich i rumuńskich firm i instytucji wspierających ekspansję zagraniczną i rozwój inwestycji oraz biznesu z sektora elektromobilności, zielonej energetyki, IT, przemysłu obronnego. Podczas konsultacji podpisana została umowa między rządem Rumunii i rządem Rzeczypospolitej Polskiej dotyczącej współpracy w zakresie przemysłu obronnego. Umowa weszła w życie 23 kwietnia 2023 r. i przewiduje m.in. możliwość współpracy w dziedzinie badań, rozwoju, produkcji, konserwacji, napraw, modernizacji systemów wojskowych i systemów uzbrojenia, wymianę informacji naukowych i technicznych, możliwość nabywania sprzętu wojskowego i obronnego wyprodukowanego przez obie strony.

21 czerwca 2022 r. w MRiT odbyły się konsultacje gospodarcze z udziałem Pana Grzegorza Piechowiaka, sekretarza stanu w MRiT i Pana Luciana Ioana Rusa, wiceministra przedsiębiorczości i turystyki Rumunii.

22 czerwca 2022 r. podczas Kongresu 590 odbyło się forum polsko-rumuńskiego biznesu zorganizowane przez Krajową Izbę Gospodarczą i Ambasadę Rumunii w Warszawie.

28 marca 2023 r. odbyły się polsko-rumuńskie konsultacje międzyrządowe w Bukareszcie. W ramach podstolika gospodarczego Minister Waldemar Buda spotkał się z ministrem gospodarki Rumunii Florinem Spătaru oraz wiceministrem przedsiębiorczości i turystyki Lucianem-Ioanem Rus.

15 czerwca 2023 r. w MRiT odbyło się spotkanie Sekretarza Stanu p. G. Piechowiaka z Sekretarzem Stanu w Ministerstwie Gospodarki Rumunii Panią Danielą Nicolescu. Rozmowy dotyczyły dwustronnej współpracy w zakresie przemysłów obronnych.

8. Perspektywiczne sektory i możliwości współpracy

Duży potencjał dla rozwoju dwustronnej współpracy gospodarczej występuje w szczególności w zakresie nowoczesnych technologii produkcji energii (energia słoneczna i atomowa), elektromobilności, rozwoju sieci transportowej, zarówno drogowej (w tym Via Carpatia), jak i kolejowej, sektorze budowlanym, sektorze artykułów rolno – spożywczych, przemyśle meblarskim, sektorze IT. W zakresie inwestycji zagranicznych możliwości rozwoju dotyczą także przetwórstwa dóbr konsumpcyjnych.

9. Placówki dyplomatyczne i Zagraniczne Biuro Handlowe Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu

Ambasada Rumunii w Warszawie

ul. Fryderyka Chopina 10,
00-559 Warszawa
tel. 22 621 59 83, 22 628 31 56
e-mail: varsovia@mae.ro, contact@informatiiconsulare.ro

Ambasada RP w Bukareszcie

adres: Aleea Alexandru 23, 011821, sector 1, Bukareszt
telefon: +4021 30 82 200 (centrala), + 4021 30 82 210 (sekretariat)
e-mail: bukareszt.wpe@msz.gov.pl

Zagraniczne Biuro Handlowe Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu

adres: Charles de Gaulle Plaza
Plac Charles de Gaulle, 15, piętro 16
011857 Bukareszt, sektor 1
Agnieszka Olsen - kierownik biura
e-mail: agnieszka.olsen@paih.gov.pl

Notatkę przygotował:

Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej

Ministerstwo Rozwoju i Technologii

Lipiec 2024 r.